

INLICHTINGEN
SAMENVATTING

(L.S.A.M.)

6/77

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

's-Gravenhage, 27 jnui 1977.
Prins Clauslaan 8
Tfn 81 43 21

Nr. : AIV/0964/H-77

Aan:

Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

(ISAM 6/77)

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendocument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het Hoofd
van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- c. worden gekopieerd.

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. 6/77,
d.d. 27 juni 1977.

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>	
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1	1)
Chef Defensiestaf t.a.v. Hoofd SIDS	2	
C- CTL	3	
C- Vlb Soesterberg	4	
C- Vlb Leeuwarden	5	
C- GPLV/Vlb Deelen	6	
C- Vlb Volkel	7	
C- Vlb Eindhoven	8	
C- Vlb Twenthe	9	
C- Vlb Gilze-Rijen	10	
C- 12GGW	11	
C- 3GGW	12	
C- 5GGW	13	
C- CRC/MilATCC	14	
C- LVM Groep	15	
C- 1LK t.a.v. C- ASOC	16+17	
C- CLO	18 t.e.m. 20	2)
C- LIMOS	21	
C- LETS)	22	
C- KKSL)	23	
C- KLS tevens Vlb Ypenburg	24	
Directeur Luchtmacht Stafschool	25	1)
Lumat [redacted]	26	1)
LuLaMarat [redacted]	27	1)
LuLaMarat [redacted]	28	1)
MaLumat [redacted]	29	1)
Lumat [redacted]	30	1)
LaLuMarat [redacted]	31	1)
LaLumat [redacted]	32	1)
LuLamat [redacted]	33	1)
LaLuMarat [redacted]	34	1)
LaLuMarat [redacted]	35	
<u>d.t.v.:</u> [redacted]		
<u>I.a.a.:</u>		
Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	36	
Hoofd MARID	37	
Hoofd LAMID	38+39	
Hoofd IDB t.a.v. Lu-Liaison Officier	40	
DPKLu	41	
DMKLu	42	
[redacted]	43	

	<u>Ex.nr.:</u>
NMR-Neth. SHAPE t.a.v. Maj. [REDACTED]	44
NMR-Neth. AFCENT t.a.v. Maj. [REDACTED]	45
NAK-2ATAF t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED]	46
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED]	47
C- 1LVG	48

Intern aan:

BDL - PCLS - SCO - SCPI	49
H- AOD)	
H- ALBV) ter circulatie	50
H- AV)	
H- AOB	51
H- AP1	52
DEBKLu - SCFin - SCAut - SCOrg	53
H- Sectie Contra Inlichtingen	54
Archief AIV	55

-
- 1) ter info, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.
 - 2) ex.19 en 20 ter info, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.

<u>HOOFDSTUK I - FEITEN EN ONTWIKKELINGEN</u>	Blz.:
	I.1
<u>Warschau Pact algemeen</u>	I.1
<u>SA-2 g/l gw met nucleaire koppen</u>	I.1
<u>FLOGGERS in Bulgarije</u>	I.1
<u>Reorganisatie van de Roemeense lsk</u>	I.1
<u>Taken WP militaire hoofdkwartieren</u>	I.1
<u>Sowjet vliegtuigleveranties aan Finland</u>	I.2
<u>FITTERS naar Peru</u>	I.2
<u>FLOGGERS naar Algerije</u>	I.3
<u>FISHBEDS naar Jemen</u>	I.3
<u>Gemodificeerde SA-6 GAINFUL</u>	I.3/I.4
<u>Warschau Pact lsk en lvd middelen tegenover de Centraal Europese Sector</u>	I.4
<u>Vlieg- en oefenactiviteiten in de DDR, Polen en Tsjechoslowakije</u>	I.4/I.6
<u>Renovatie vliegveld DAMGARTEN (DDR)</u>	I.7
<u>Bouw vliegtuigshelters op Tsjechische vliegvelden</u>	I.7
<u>Vliegtuigvervangingsprogramma in de "forward area"</u>	I.7
<u>Vliegongevallen bij de WP lsk in de "forward area"</u>	I.7
<u>HOOFDSTUK II - DE RUSSISCH/AMERIKAANSE STRATEGISCH-NUCLEAIRE BALANS</u>	II.1/II.8 15 bijlagen
<u>HOOFDSTUK III - DE NIEUWE SOWJET GRONDWET</u>	III.1/III.

1. Na vele jaren van juridisch en ideologisch voorbereidend werk heeft de door de secretaris-generaal van de CPSU Leonid Breznjew voorgezeten grondwetscommissie van de SU onlangs het ontwerp van de nieuwe grondwet van de USSR gepresenteerd. De nieuwe grondwet van 1977, op 4 juni jl. in de Prawda voor openbare bestudering en bespreking afgedrukt, dient ter vervanging van de "Stalin-constitutie" uit het jaar 1936, die toentertijd "de meest democratische ter wereld" is genoemd en het hooglied van het socialisme. In Nederland meende de historicus Dr. Jan Romein destijds, dat dit staatsstuk zijn plaats zou innemen "in de rij van beroemde charters, waarbij een sociale klasse haar rechten geformuleerd en gewaarborgd zag. Zoals de "Magna Charta" van 1215 de rechten en vrijheden waarborgde van de Engelse baronnen, de constitutie van 1792 die van de Franse bourgeoisie, zo formuleert en waarborgt deze ontwerp-grondwet de rechten en vrijheden van de Russische arbeiders en boeren en daarmee voor het eerst in de geschiedenis, van een heel volk". Volgens Stalins biografen evenwel had Stalin slechts ontdekt wat, meer of minder goed verwezenlijkt, sedert lang in Europa en Amerika bestond. Aldra zou juist onder het schrikbewind van Stalin blijken, hoe geduldig het papier is en hoezeer de sfeer van illegaliteit ging overheersen. Met betrekking tot de "illegale onderdrukkingen" uit de tijd van Stalin heeft Breznjew thans verklaard: "Wij weten, kameraden, dat enkele jaren na de aanvaarding van de huidige grondwet verduisterd werden door onderdrukkingen, schendingen van de beginselen van de socialistische democratie en de leninistische normen van partij- en staatsleven. Dit gebeurde in strijd met de bepalingen van de grondwet. De partij heeft deze praktijk resoluut veroordeeld en deze mag nooit herhaald worden".

2. Reeds in de achterliggende jaren kon bij herhaling worden vastgesteld, dat met name partijleider Breznjew op de totstandkoming van de huidige ontwerp-grondwet heeft aangedrongen en daaraan ook zijn persoonlijke prestige verbond. Zijn ambities zich op dit punt een plaats in de Sowjet-geschiedenis te veroveren zijn duidelijk beloond. Daarbij lijkt hij vooral op de steun van Politburo-lid en partij-ideoloog Soeslow te hebben kunnen rekenen, die al evenzeer op bepaalde formuleringen zijn stempel heeft gedrukt. Stellig in verband met het

"historisch moment" van deze totstandkoming is het 74-jarige staats-
hoofd Nikolaj Podgorny van zijn functie als lid van het Politburo, het
hoogste bestuursorgaan van de CPSU, ontheven. Podgorny zou bovendien,
naar wordt vermoed, tegen bepaalde onderdelen van de nieuwe "Breznjev-
grondwet" bezwaar hebben gemaakt. De verwijdering van Podgorny uit het
Politburo is op 16 juni jl. gevolgd door zijn afzetting als voorzitter
van het Presidium van het parlement en daarmee als staatshoofd. Partij-
leider Breznjev zal - voor de SU een novum, maar elders in het Oostblok
reeds de praktijk in Roemenië, Bulgarije, de DDR en Tsjechoslowakije -
nu tevens de hoogste staatsfunctie, d.w.z. die van voorzitter van het
Presidium van de Opperste Sowjet, vervullen. Met de huidige verschui-
ving binnen de Sowjet-top, welke de toch al sterke positie van partij-
chef Breznjev nog verder heeft verstevigd heeft zich voor de eerste maal
sedert de val van Chroesjtsjow in 1964 een breuk in de topleiding van
het driemanschap (de "trojka") voorgedaan. Door de jongste ontwikkelingen
lijkt de opvolgingskwestie in de leiding van de SU eerder aan actuali-
teit te zullen winnen dan in te boeten.

3. De totstandkoming van de nieuwe Sowjet-grondwet valt op een
ogenblik, waarop het projekt ongetwijfeld meteen als een welkom wapen
tegen de Westelijke campagne voor de mensenrechten in de SU en elders in
het Oostblok zal worden ingezet. Het Tsjechische partijblad "Rude Pravo"
liet dat al blijken door te stellen dat het grondwetsontwerp van de SU
op de meest consistente wijze de mensenrechten en vrijheden waarborgt,
waar de grondwetten van vele "bourgeois"-staten burgerrechten procla-
meren die slechts op papier bestaan en niets anders zijn dan "een mantel
om de inhumane diktatuur van het kapitaal te verhullen". Ook Breznjev
zelf heeft reeds de "verdraaide en banale uitleg van de begrippen demo-
cratie en mensenrechten in de bourgeois-propaganda" met de nieuwe con-
stitutie in de hand weggewuifd.

4. In de nieuwe grondwet wordt duidelijk gemaakt dat in de SU
de klassenstrijd als zodanig is uitgewoed, maar de staat toch haar
klassekarakter behoudt. Centraal in de socialistische maatschappij van
de SU staat de nieuwe burger, de Sowjet-mens. In art.1 van de "Stalin-
constitutie" werd nog gezegd, dat de "Unie van Socialistische Sowjet-
Republieken een socialistische staat van arbeiders en boeren is".
Art.1 luidt nu: "De Unie van Socialistische Sowjet-Republieken is een
socialistische staat van het gehele volk, welke de wil en de belangen

van de arbeidersklasse

1. Na vele jaren van juridisch en ideologisch voorbereidend werk heeft de door de secretaris-generaal van de CPSU Leonid Breznjew voorgezeten grondwetscommissie van de SU onlangs het ontwerp van de nieuwe grondwet van de USSR gepresenteerd. De nieuwe grondwet van 1977, op 4 juni jl. in de Prawda voor openbare bestudering en bespreking afgedrukt, dient ter vervanging van de "Stalin-constitutie" uit het jaar 1936, die toentertijd "de meest democratische ter wereld" is genoemd en het hooglied van het socialisme. In Nederland meende de historicus Dr. Jan Romein destijds, dat dit staatsstuk zijn plaats zou innemen "in de rij van beroemde charters, waarbij een sociale klasse haar rechten geformuleerd en gewaarborgd zag. Zoals de "Magna Charta" van 1215 de rechten en vrijheden waarborgde van de Engelse baronnen, de constitutie van 1792 die van de Franse bourgeoisie, zo formuleert en waarborgt deze ontwerp-grondwet de rechten en vrijheden van de Russische arbeiders en boeren en daarmee voor het eerst in de geschiedenis, van een heel volk". Volgens Stalins biografen evenwel had Stalin slechts ontdekt wat, meer of minder goed verwezenlijkt, sedert lang in Europa en Amerika bestond. Aldra zou juist onder het schrikbewind van Stalin blijken, hoe geduldig het papier is en hoezeer de sfeer van illegaliteit ging overheersen. Met betrekking tot de "illegale onderdrukkingen" uit de tijd van Stalin heeft Breznjew thans verklaard: "Wij weten, kameraden, dat enkele jaren na de aanvaarding van de huidige grondwet verduisterd werden door onderdrukkingen, schendingen van de beginselen van de socialistische democratie en de leninistische normen van partij- en staatsleven. Dit gebeurde in strijd met de bepalingen van de grondwet. De partij heeft deze praktijk resoluut veroordeeld en deze mag nooit herhaald worden".

2. Reeds in de achterliggende jaren kon bij herhaling worden vastgesteld, dat met name partijleider Breznjew op de totstandkoming van de huidige ontwerp-grondwet heeft aangedrongen en daaraan ook zijn persoonlijke prestige verbond. Zijn ambities zich op dit punt een plaats in de Sowjet-geschiedenis te veroveren zijn duidelijk beloond. Daarbij lijkt hij vooral op de steun van Politburo-lid en partij-ideoloog Soeslow te hebben kunnen rekenen, die al evenzeer op bepaalde formuleringen zijn stempel heeft gedrukt. Stellig in verband met het

"historische momen

"historisch moment" van deze totstandkoming is het 74-jarige staats-
hoofd Nikolaj Podgorny van zijn functie als lid van het Politburo, het
hoogste bestuursorgaan van de CPSU, ontheven. Podgorny zou bovendien,
naar wordt vermoed, tegen bepaalde onderdelen van de nieuwe "Breznjev-
grondwet" bezwaar hebben gemaakt. De verwijdering van Podgorny uit het
Politburo is op 16 juni jl. gevolgd door zijn afzetting als voorzitter
van het Presidium van het parlement en daarmee als staatshoofd. Partij-
leider Breznjev zal - voor de SU een novum, maar elders in het Oostblok
reeds de praktijk in Roemenië, Bulgarije, de DDR en Tsjechoslowakije -
nu tevens de hoogste staatsfunctie, d.w.z. die van voorzitter van het
Presidium van de Opperste Sowjet, vervullen. Met de huidige verschui-
ving binnen de Sowjet-top, welke de toch al sterke positie van partij-
chef Breznjev nog verder heeft verstevigd heeft zich voor de eerste maal
sedert de val van Chroesjtsjow in 1964 een breuk in de topleiding van
het driemanschap (de "trojka") voorgedaan. Door de jongste ontwikkelingen
lijkt de opvolgingskwestie in de leiding van de SU eerder aan actuali-
teit te zullen winnen dan in te boeten.

3. De totstandkoming van de nieuwe Sowjet-grondwet valt op een
ogenblik, waarop het projekt ongetwijfeld meteen als een welkom wapen
tegen de Westelijke campagne voor de mensenrechten in de SU en elders in
het Oostblok zal worden ingezet. Het Tsjechische partijblad "Rude Pravo"
liet dat al blijken door te stellen dat het grondwetsontwerp van de SU
op de meest consistente wijze de mensenrechten en vrijheden waarborgt,
waar de grondwetten van vele "bourgeois"-staten burgerrechten procla-
meren die slechts op papier bestaan en niets anders zijn dan "een mantel
om de inhumane diktatuur van het kapitaal te verhullen". Ook Breznjev
zelf heeft reeds de "verdraaide en banale uitleg van de begrippen demo-
cratie en mensenrechten in de bourgeois-propaganda" met de nieuwe con-
stitutie in de hand weggewuifd.

4. In de nieuwe grondwet wordt duidelijk gemaakt dat in de SU
de klassenstrijd als zodanig is uitgewoed, maar de staat toch haar
klassekarakter behoudt. Centraal in de socialistische maatschappij van
de SU staat de nieuwe burger, de Sowjet-mens. In art.1 van de "Stalin-
constitutie" werd nog gezegd, dat de "Unie van Socialistische Sowjet-
Republieken een socialistische staat van arbeiders en boeren is".
Art.1 luidt nu: "De Unie van Socialistische Sowjet-Republieken is een
socialistische staat van het gehele volk, welke de wil en de belangen

van de arbeidersklasse

van de arbeidersklasse, de boeren en de intelligentsia, van alle naties en nationaliteiten van het land tot uitdrukking brengt". Art.2 van de oude grondwet luidde: "De politieke grondslag van de USSR vormen de Sowjets van arbeidersgedelegeerden, ontstaan en sterk geworden als resultaat van de omverwerping van de macht van de landheren en de kapitalisten en de verovering van de diktatuur van het proletariaat". Art, 2 van de nieuwe grondwet luidt: "Alle macht in de USSR behoort aan het volk. Het volk oefent de staatsmacht uit door de Sowjets van volksafgevaardigden, welke de politieke grondslag van de USSR vormen". Dienovereenkomstig wordt verkondigd, dat "nu de taken van de diktatuur van het proletariaat zijn uitgevoerd, de Sowjet-staat een staat van het gehele volk is geworden". Op die these is intussen van Chinese zijde kritiek losgebarsten, waarop Moskou weer de Chinezen "erbarmelijke theoretici" heeft genoemd en de Chinese "ijveraars" van de marxistische zuiverheid naar het Communistisch Manifest heeft verwezen. Het Chinese persagentschap noemde het hele ontwerp van de Sowjet-grondwet "een vijgeblad om het verraad van de massa's door een handjevol bureaucratische monopolistische kapitalisten te verbergen", waarbij Peking vanzelfsprekend voor die karakterisering ook weer eigen politiek-gegronde redenen heeft.

5. Volgens het partijblad Prawda was de formulering van een nieuwe constitutie geboden, omdat zich in de laatste veertig jaar grote veranderingen in de Sowjet-maatschappij hebben voorgedaan, die ertoe leidden dat tegenwoordig in de SU een "ontwikkelde, volwassen socialistische maatschappij" is ontstaan. Niet alleen het economisch bestel van het land veranderde tengevolge van de algehele doorvoering van het principe van de "socialistische eigendom" van de produktiemiddelen, ook de arbeidersklasse zelf veranderde en telt thans "tientallen miljoenen ontwikkelde, technisch geschoolde en politiek volwassen mensen die deelnemen aan het staatsbestuur". Door de arbeid op Kolchozen is ook de psychologie van de landbouwers op socialistische grondslag gevormd en de intelligentsia veranderde eveneens in socialistische zin ("volks-intelligentsia"). Doordat in het stadium van het "ontwikkeld socialisme" alle groeperingen zijn overgegaan tot de politiek-ideologische posities van de arbeidersklasse is de Sowjet-staat, eens als diktatuur van het proletariaat ontstaan, een staat geworden van het gehele volk. Dat wil niet zeggen dat ook de heilsstaat nu nabij is, immers eerst is nog de "verdere vervolmaking van de democratie" van de ontwikkelde socialistische maatschappij aan de orde: ook in de SU blijft "verdere democratisering" op die manier het belangrijkste trefwoord.

6. Het zal

6. Het zal duidelijk zijn dat, wat de dissidenten in de SU betreft, hun optreden op het "historisch moment" van de presentatie van het grondwet-project wel op een zeer ongelegen ogenblik komt. Hun zal thans stellig niet in mindere mate worden verweten objectief verraad te plegen aan de politiek-ideologische posities van de "arbeidersklasse". De positie van dissidenten die in een "ontwikkelde" socialistische maatschappij de klok willen terugzetten wordt er met de nieuwe grondwet niet gemakkelijker op. In de huidige verhoudingen is de rol van de CPSU, zo wordt nu vastgelegd, zelfs toegenomen. De CPSU vormt de leidende en stuwende kracht van de Sowjet-gemeenschap, de kern van zijn politiek systeem (art.6). Terwijl derhalve de "Sowjets van volksafgevaardigden" de politieke grondslag van de USSR heten te vormen, vormt de partij "de kern" van het politieke systeem: de partij vervangt de Sowjets (raden) niet, maar leidt ze. De CP plaatst daarom haar leden op de sleutelposities van de staat, zij leidt en controleert de staatsorganen en geeft leidende richtlijnen voor de uitvoering van plannen. De innerlijk afhankelijke positie van de staat ten opzichte van de CPSU is ook reeds door Stalin aldus gekarakteriseerd, dat de partij de "kern" of het "wezen van de macht" vormt. In de Breznjew-constitutie is deze formule thans letterlijk zo opgenomen, zodat in zekere zin van wat minder verdoezeling en van wat meer precisie dan in de Stalin-constitutie van 1936 sprake is. Men kan zeggen dat waar het begrip "diktatuur van het proletariaat" langzamerhand uit het vocabulaire verdwijnt, daarentegen de partijdiktatuur door Breznjew nog meer op de voorgrond wordt gesteld. Onder leiding van deze partijdiktatuur, al wordt die term niet gebezigd, moeten de verdere democratiseringsprocessen plaatsvinden, de materieel-technische basis van het communisme verder worden uitgebouwd, de geleidelijke overgang van de socialistische maatschappelijke verhoudingen naar communistische alsmede de opvoeding van de mens in de geest van "communistische bewustwording" plaatsvinden. De politieke rechten en vrijheden van de Sowjet-burgers zijn in de nieuwe constitutie vollediger geformuleerd, met dien verstande evenwel, dat expressis verbis wordt bepaald dat die rechten en vrijheden niet gebruikt mogen worden tegen het socialistisch maatschappelijk bestel, ten nadele van de belangen van het Sowjet-volk.

7. Een van de diepgaande veranderingen die zich sedert de grondwet van 1936 en met name sedert de Tweede Wereldoorlog hebben voorgedaan is dat de internationale positie van de SU sterk gewijzigd is.

Er kwam een

Er kwam een einde aan de "kapitalistische omsingeling", het socialisme werd tot een "wereldsysteem", de posities van het kapitalisme verzwakten, het kolonialisme werd sterk teruggedrongen. Op grond van de overweging van de toegenomen internationale autoriteit en invloed van de SU is in de Sowjet-grondwet voor het eerst een speciaal hoofdstuk aan de Russische buitenlandse politiek gewijd. In Art.28 wordt gesteld dat de Sowjet-staat konsekvent de "leninistische vredespolitiek" ten uitvoer legt en opkomt voor versterking van de veiligheid van de volkeren en brede internationale samenwerking. De buitenlandse politiek van de SU is gericht op het veiligstellen van gunstige internationale voorwaarden voor de opbouw van het communisme in de SU, het versterken van de posities van het wereldsocialisme, steun voor de strijd van de volken voor nationale bevrijding en sociale vooruitgang, afwending van agressieoorlogen en konsekvente verwezenlijking van het beginsel van vreedzame coëxistentie tussen staten met verschillend maatschappelijk stelsel. Uit de nieuwe constitutie blijkt, aldus Breznjew, dat de SU de "vrede" als het hoogste beginsel van haar buitenlandse politiek heeft gesteld. De versterking van de vrede, zo verklaarde hij onlangs voor de Franse TV in de rol van strijder voor de mensenrechten, vormt een van de belangrijkste garanties van het "grootste mensenrecht: het recht op leven". Kenmerkend voor de Sowjet-grondwet is het feit, dat men daarin behalve de grondregels van de Sowjet-rechtsorde ook Breznjews ontspanningspolitiek (zelfs tegenover niet-ondertekenaars van Helsinki) als de Sowjet politiek van de lange termijn heeft vastgelegd. In de nieuwe constitutie zijn de beginselen van de Slotakte van Helsinki, zij het in ietwat gewijzigde volgorde en zonder dat Helsinki genoemd wordt, opgenomen. De betrekkingen van de SU met andere staten baseren zich op naleving van de beginselen van *(= de "Tien Geboden" van Helsinki)*

- a. wederzijds afzien van het gebruik van geweld en dreiging met geweld;
- b. soevereine gelijkheid;
- c. onschendbaarheid van grenzen;
- d. territoriale integriteit van staten;
- e. vreedzame regeling van geschillen;
- f. niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden;
- g. eerbiediging van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden;

h. gelijkheid

- h. gelijkheid van rechten en het zelfbeschikkingsrecht van de volken;
- i. samenwerking tussen de staten;
- j. het te goeder trouw nakomen krachtens het internationale recht van door de SU gesloten internationale verdragen.

Opmerkelijk in het Hoofdstuk "Buitenlandse politiek" is ook Art.30. Daarin is voor het eerst in de grondwet vastgelegd, dat de SU als bestanddeel van het "wereldsocialistisch systeem" en van de "socialistische gemeenschap" (WP) op grondslag van het socialistisch internationalisme vriendschap, samenwerking en wederzijdse hulp met de socialistische landen ontwikkelt en zelfs "aktief deelneemt aan de economische integratie" met deze landen.

8. Het ontwerp van de nieuwe grondwet voorziet in een versterking van de bestuurlijke en kontrollerende bevoegdheden van de Opperste Sowjet en van de plaatselijke raden. Naleving van de constitutie moet het mogelijk maken om de activiteit van alle bestuursorganen op een "kwalitatief nieuw peil" te brengen door meer effectieve verwezenlijking van de volmachten van de gekozen organen. De Sowjets, aldus Breznjew, vormen de collectieve hersens van de Sowjet-macht: zij moeten beter gebruikt worden. In de nieuwe grondwet wordt de politieke rol van de Opperste Sowjet (parlement) en van het Presidium van de Opperste Sowjet m.n. tegenover de ministerraad vergroot. De Opperste Sowjet en zijn Presidium wordt uitdrukkelijk het recht toegekend om over alle staatsaangelegenheden, economische, sociale en culturele ontwikkelingen te beslissen en de uitvoering van deze beslissingen door de ministerraad te controleren. De positie van de partij, maar ook van de Sowjets (volksvertegenwoordiging) is derhalve tegenover de positie van de bureaucratie (uitvoerende macht) door de nieuwe constitutie politiek versterkt. Binnen de grenzen van het Sowjet-bestel lijkt de volksvertegenwoordiging wat minder dan voorheen gedoemd om louter als democratische gevel te fungeren. Wellicht zoekt partijleider Breznjew met een krachtig optreden als voorzitter van het Presidium van de Opperste Sowjet wat meer profiel te geven aan hetgeen hij onder Sowjet-democratie verstaat. Wellicht is dat ook de diepere betekenis die hij aan deze mutatie toegekend wilde zien: laten zien hoe

men ook in

men ook in het Sowjet-bestel als volksvertegenwoordiger zijn hersens
beter moet of kan gebruiken. Niet toevallig dient de nieuwe grondwet,
ook als actueel onderwerp van discussie onder de brede massa's, boven-
al de "verdere activering van het gehele maatschappelijke leven van het
land" te bevorderen.

Communisten: Theorie en praktijk.